

6. SYNCHRONIZACJA

Praca wątków winna być synchronizowana.

1-szy wątek modernizuje strukturę danych, z której korzysta **2-gi** wątek.

SO o sposobie pracy **1-go** i **2-go** wątku oraz zależnościach między nimi **nie ma** pojęcia.

Przydziela jednemu z nich określony **czas** CPU, a gdy dobiegnie **on** końca przerywa pracę wątku.

Gdy **2-gi** wątek odwoła się do struktury danych, której aktualizacja nie została zakończona, może to doprowadzić do nieprzewidzianych wyników.

Błędna praca wątków może być niewidoczna, gdyż ich przerwanie musi wystąpić w określonej chwili, aby błąd w kodzie ujawnił się.

Obiekt synchronizacji może znajdować się w stanie: -sygnalizowanym (*signaled state*)
-niesygnalizowanym (*unsigaled state*).

Niesygnalizowany: wątek/proces istnieje niezależnie od tego czy jest w danym momencie aktywny (wykonywane są jego instrukcje) czy też nie.

Sygnalizowany: wątek/procesu zakończy pracę.

6.1. Funkcje Wait...

Funkcje **Wait...** powodują zawieszenie wykonania wątku do momentu zakończenia potomka.

6.1.1. Funkcja WaitForSingleObject sygnalizowanie pojedynczego obiektu

```
int main()
{
    .....
    kod_1 (tworzy i aktywuje Wątek1, Wątek2, ...)
    .....
    flaga = WaitForSingleObject(Par1, Par2_Time);
    .....
    kod_2 // kod zawieszony przez Par1
    .....
}
```

WaitForSingleObject **zawiesza działanie Procesu/Wątku wywołującego** do momentu zakończenia wątku potomnego, wskazanego przez **Par1**.

Kod wyjścia wątku potomnego zwraca *GetExitCodeProcess*, po powrocie z **Wait...**

DWORD **WaitForSingleObject**(HANDLE **hObject**, DWORD **dwTimeOut**);

hObject -wskaźnik Obiektu, na którego zasygnalizowanie proces czeka.

dwTimeOut -czas oczekiwania [ms].

SO jest informowany, aby **nie wykonywał** wątku wywołującego funkcję **Wait...** aż do momentu upłynięcia czasu **dwTimeOut** lub zakończenia wskazanego procesu (w zależności od tego, co nastąpi pierwsze).

Wartość **INFINITE** (0xFFFFFFFF) wymusza oczekiwanie na zasygnalizowanie Obiektu.

Dla **dwTimeOut = 0**, funkcja sprawdzi stan Obiektu i natychmiast zwróci sterowanie.

Funkcja **Wait...** czeka na **zasygnalizowanie** Obiektu, wskazanego **1-szym** parametrem, gdy to nastąpi przekazuje sterowanie do wątku, który ją wywołał.

Obiekt jest **sygnalizowany** w momencie zakończenia jego procesów.

→ Jeżeli **sprawdzany** Obiekt znajduje się w stanie **niesygnalizowanym** system przełącza sterowanie do innego wątku.

→ **Wątek**, który **wywołał** funkcję **WaitForSingleObject** przechodzi w stan **Oczekiwania**, czeka aż wątek wskazany parametrem **hObject** zakończy działanie

→ Funkcja **Wait...** zwraca wartość wskazującą na przyczynę ponownego uruchomienia **wywołującego** funkcję wątku.

➤ Zwraca **WAIT_TIMEOUT** (0x0102) jeżeli Obiekt nie zostanie zasygnalizowany zanim upłynie **dwTimeOut** (zwraca sterowanie, Obiekt pozostaje w stanie niesygnalizowanym).

➤ Zwraca **WAIT_OBJECT_0** (0x0000), gdy Obiekt, na który czekał wątek, został zasygnalizowany.

➤ Zwraca **WAIT_FAILED** (0xFFFFFFFF), jeżeli wywołanie funkcji nie powiedzie się (np. niepoprawny uchwyt).

Więcej informacji o błędzie udostępnia wywołanie funkcji **GetLastError**.

Oczekując na **mutex**, funkcja może zwrócić wartość **WAIT_ABANDONED** (0x0080) co oznacza, że: -nie został on zwolniony przez zakończony wątek, -system zwolnił **mutex** i pozwolił przejść go innemu wątkowi.

Uwaga: wartość **dwTimeOut = INFINITE** jest niebezpieczna.

Jeśli wskazany Obiekt nigdy nie zostanie zasygnalizowany, **wywołujący** funkcję wątek nie obudzi - pozostanie zablokowany, lecz nie będzie marnował czasu CPU.

Fragment kodu poniżej informuje system, aby nie wykonywał wątku wywołującego funkcję **Wait...** aż do zakończenia wskazanego procesu lub do upłynięcia 2000 ms.

```
DWORD idn = WaitForSingleObject(hProcess, 2000);
switch (idn) {
    case WAIT_OBJECT_0: // proces zakończył się
                        break;
    case WAIT_TIMEOUT: // proces nie zakończył się w ciągu 2 s.
                        break;
    case WAIT_FAILED: // błąd wywołania funkcji
                        break;
}
```

The **WaitForSingleObject** function can wait for the following objects:

- process,
- thread,
- event,
- mutex,
- timer,
- semaphore,
- console input .

Program **Watek6a** tworzy dwa wątki potomne, wypisujące odpowiednio 30 liter **A** oraz *****.

Główny wątek (**main**) czeka - aż wątek **1** zakończy pracę - aby wypisać 30 liter **G**.

```
#include <iostream>
#include <windows.h>
#include <process.h>
using namespace std;
UINT WINAPI ZNAK(LPVOID);
void WatekGlowny(int, char);

int main() // Watek6a Oczekiwanie na zakończenie pracy wątku
{
    HANDLE hWatek1 = NULL, hWatek2 = NULL;
    UINT ID1 = 0, ID2 = 0;
    DWORD wynik1;
    char zn1 = 'A', zn2 = '*';

    // utworzenie i uruchomienie wątków potomnych i wiązanie ich uchwytów z nazwami hWatek1/2
    hWatek1 = (HANDLE)_beginthreadex(NULL, 0, ZNAK, &zn1, 0, &ID1);
    hWatek2 = (HANDLE)_beginthreadex(NULL, 0, ZNAK, &zn2, 0, &ID2);

    // WatekGlowny(300, '#');

    // czekanie aż watek1 zakończy działanie, czyli zostanie zasygnalizowany
    wynik1 = WaitForSingleObject(hWatek1, INFINITE);

    for(int i = 0; i < 30; i++) { // wypisuje 30 liter A co 80 ms
        cout << "G ";
        cout.flush();
        Sleep(80);
    }

    CloseHandle(hWatek1); CloseHandle(hWatek2);
    cout << "\nKoniec MAIN";
    // cin.get();
    return 0;
}

UINT WINAPI ZNAK(LPVOID znak)
{
    for(int i = 0; i < 30; i++) { // wypisuje 30 razy znak z parametru co 80 ms
        cout << *((char*)znak) << ' ';
        cout.flush();
        Sleep(80);
    }
    cout << endl;
}
```

A*	*A	A*	*A	A*	*A	A*	*A	A*	*A	A*	*A	A*	*A	A*	*A	A*	*A	A*	*A	A*	*A	A*	*A	A*	*A	A*	*A	A*	*A
A*	A*	A*	A*	A*	A*	A*	A*	A*	A*	A*	A*	A*	A*	A*	A*	A*	A*	A*	A*	A*	A*	A*	A*	A*	A*	A*	A*	A*	A*
G	G	G	G	G	G	G	G	G	G	G	G	G	G	G	G	G	G	G	G	G	G	G	G	G	G	G	G	G	G

Zadanie 6.1.

- 1 Zmodyfikować program **Watek6a** tak, aby znaki **zn1** i **zn2** mogły być wyświetlane w różnych ilościach.

- 2 Uaktywnić funkcję **WatekGlowny(300, '#');**

➤ Program czasami może działać niepoprawnie – wprowadzić stosowną modyfikację

6.1.2. Sygnalizowanie wielu obiektów

Wątek Czeki aż zakończy pracę kilka jego wątków potomnych.

DWORD **WaitForMultipleObjects**(DWORD **nCount**, CONST HANDLE * **phObjects**,
BOOL **bWaitAll**, DWORD **dwTimeOut**);

Funkcja wstrzymuje pracę **wywołującego** ją **wątku** (przenosi wątek w stan Oczekiwania), aż:

- **wszystkie** Obiekty jednocześnie przejdą w stan sygnalizowania,
- tylko **jeden** z nich osiągnie stan zasygnalizowania.

nCount - liczba obiektów, na których sygnalizowanie oczekujemy; wartość z przedziału od 1 do MAXIMUM_WAIT_OBJECTS (64).

phObjects -wskaźnik do Tablicy, zawierającej uchwytów obiektów; mogą być one różnego typu, ich liczba musi zgadzać się z podaną w pierwszym parametrze.

bWaitAll -**TRUE** funkcja zwróci sterowanie (do wątku wywołującego) wówczas, gdy **wszystkie** obiekty ulegną zasygnalizowaniu;
-**FALSE** zwróci sterowanie po zasygnalizowaniu **jednego** z obserwowanych obiektów.

dwTimeOut -jak w przypadku funkcji *WaitForSingleObject* lecz dotyczy wielu obiektów.

Funkcja **WaitForMultipleObjects** *zwraca wartość*, określającą przyczynę wznowienia **wątku**, wywołującego tę funkcję.

- Funkcja zwraca wartość **WAIT_FAILED** jeżeli jej wywołanie nie powiodło się.
- Zwraca **WAIT_OBJECT_0** dla **bWaitAll = TRUE** jeżeli doszło do zasygnalizowania wszystkich obiektów.
- Jeżeli **bWaitAll = FALSE** następuje powrót z funkcji po zasygnalizowaniu dowolnego obiektu.

Zwraca wartość należy do przedziału:

WAIT_OBJECT_0 ÷ (WAIT_OBJECT_0 + nCount - 1)

i jest indeksem uchwytu zasygnalizowanego obiektu z tablicy **phObjects**.

Jeżeli wartością zwracaną nie jest WAIT_TIMEOUT ani WAIT_FAILED, należy odjść od wartości zwracanej WAIT_OBJECT_0.

- Zwraca **WAIT_TIMEOUT** dla **bWaitAll = FALSE** jeżeli po upływie czasu **dwTimeOut** wszystkie obiekty znajdują się w stanie niesygnalizowany.
- Zwraca **WAIT_TIMEOUT** dla **bWaitAll = TRUE** jeżeli po upływie określonego czasu nie wszystkie obiekty weszły w stan sygnalizowania.

Gdy funkcja zwróci wartość z przedziału:

WAIT_ABANDONED_0 ÷ (WAIT_ABANDONED_0 + nCount - 1)

a parametr **bWaitAll** ustawiono na **TRUE**

to stan wszystkich obiektów jest zasygnalizowany i przynajmniej jeden z nich był **mutex'em**.

Gdy **bWaitAll** jest **FALSE** to zwrócona wartość pomniejszona o **WAIT_ABANDONED_0** (0x00000080) określa indeks pierwszego uchwytu, który dotyczy zasygnalizowanego **mutex'a**.

```
HANDLE H[3] = { Watek1, Watek2, Watek3 };
DWORD idn = WaitForMultipleObjects(3, H, FALSE, 2000);
switch (idn) {
    case WAIT_FAILED:           // błąd wywołania funkcji
                                break;
    case WAIT_TIMEOUT:          // żaden obiekt nie został zasygnalizowany w ciągu 2 s.
                                break;
    case WAIT_OBJECT_0 + 0:      // zakończył się wątek wskazywany przez H[0]
                                break;
    case WAIT_OBJECT_0 + 1:      // zakończył się wątek wskazywany przez H[1]
                                break;
    case WAIT_OBJECT_0 + 2:      // zakończył się wątek wskazywany przez H[2]
                                break;
}
```

Watek6b tworzy 3 wątki potomne (❶, ❷, ❸) o różnych czasach działania, wypisując litery: A, B, S.

Każdy wątek potomny generuje **swój własny wątek potomny** ④, wykonujący funkcję wątkową **ZNAK1()** .

GŁÓWNY wątek programu czeka aż praca dwóch wątków ❶, ❷ zostanie zakończona, po czym uaktywnia wątek ❸ oraz wypisuje w petli litery G.

Dwa wątki potomne (1,2) pracują równocześnie,
zaś GŁÓWNY będzie kontynuował pracę dopiero po zakończeniu ich działania.

[illegible]

Zadanie 6.2.

Wykonać modyfikację programu **Watek6b** , poprzez kombinacje czynności:

- zablokować wątek **hWatek1**
- zablokować wątek **hWatekA**
- zablokować wątek **hWatekB**
- zablokować funkcję **Wait..** w Głównym
- zablokować funkcję **Wait..** w Wątku

- Program czasami może działać niepoprawnie – wprowadzić stosowną modyfikację

Zadanie 6.3.

Wykorzystując funkcję `Wait`, zmodyfikować program **Watek3a** aby działał poprawnie i **wydajnie**.

- Uwzględnić dwie wersje:
- tablice **A** i **B** zawierają po 30000 elementów
  - tablica **A** zawiera 20000 el. zaś tablica **B** zawiera 40000 el.

```

UINT WINAPI ZNAK(LPVOID);
UINT WINAPI ZNAK1(LPVOID);

    struct PARM {
        int n;
        char zn;
    };

int main()                                // Watek6b Oczekiwanie na zakończenie pracy 2-ch wątków
{
    HANDLE hWatekA = NULL, hWatekB = NULL, hWatekS = NULL;
    UINT ID_A = 0, ID_B = 0, ID_S = 0;
    PARM par1 = {20, 'A'}, par2 = {100, 'B'}, par3 = {30, 'S'};
        // uruchomienie 2-ch watkow potomnych
    hWatekA = (HANDLE)_beginthreadex(NULL, 0, ZNAK, &par1, 0, &ID_A);    // ❶
    hWatekB = (HANDLE)_beginthreadex(NULL, 0, ZNAK, &par2, 0, &ID_B);    // ❷
        HANDLE pWatek[2] = { hWatekA, hWatekB };                        // tablica wskaźników wątków

    // czekanie az jeden z watkow zawartych w tablicy pWatek zakonczy dzialanie
    DWORD ind = WaitForMultipleObjects(2, pWatek, FALSE, INFINITE);
        cout << "\n zakonczył watek idn=" << ind << endl;

    hWatekS = (HANDLE)_beginthreadex(NULL, 0, ZNAK, &par3, 0, &ID_S);    // ❸
        for(int i = 0; i < 30; i++) {                                    // wątek główny wypisuje 30 razy znak G
            cout << "G ";
            cout.flush(); Sleep(50);
        }

    CloseHandle(hWatekA); CloseHandle(hWatekB); CloseHandle(hWatekS);
    cout << "\nKoniec MAIN";
    // cin.get();
    return 0;
}

UINT WINAPI ZNAK(LPVOID par)
{
    PARM b*parm = (PARM*)par;
    intb M = parm->n;
    charb zn = parm->zn, zn1 = '1';

    HANDLE hWatek1;
    UINT ID1 = 0;

    hWatek1 = (HANDLE)_beginthreadex(NULL, 0, ZNAK1, &zn1, 0, &ID1);    // ❹
    WaitForSingleObject(hWatek1, INFINITE);

    for(int i = 0; i < 30; i++) {                                        // wypisuje 30 razy znak co M ms
        cout << zn << ' '; cout.flush();
        Sleep(M);
    } cout << endl;
}

    #include <iostream>
    #include <windows.h>
    #include <process.h>
    using namespace std;

```

6.2. Zdarzenia (Event)

synchronizacja w trybie **jądra**

Zdarzenie pozwala aby dany wątek poinformował inny o swej **gotowości** lub **wykonaniu** jakiegoś zadania.

Zdarzenie to **ObiektJądra** przyjmujący stan: sygnalizowany lub **niesygnalizowany**.

W stan sygnalizowany/niesygnalizowany wprowadzają specjalne funkcje.

Zadanie składa się z 2-ch części: 1-szą wykonuje **WątekA**, 2-gą **WątekB**.
Zdarzenia używa w sytuacji, gdy **WątekA** ma wykonać 1-sze zadanie i chce zasygnalizować **WątkowiB**, aby wykonał 2-gie zadanie.

Na początku ObiektZdarzenie jest w stanie **niesygnalizowanym**.

Przechodzi w stan **sygnalizowany** po wykonaniu 1-go zadania przez **WątekA**.

Jest to sygnał dla **WątkaB**, aby wznowił działanie i wykonał 2-gą część zadania.

Istnieją dwa typy Zdarzeń:

1. resetowane ręczne : z chwilą zasygnalizowania zdarzenia tego typu, **wszystkie** wątki czekające na to zdarzenie zostają zaszeregowane do wykonania.

Ustawiany jest w stan **niesygnalizowany ręcznie**, za pomocą funkcji **ResetEvent** po jego sprawdzeniu.

2. resetowane automatycznie:

gdy zostaje zasygnalizowane ten typ zdarzenia, to **tylko jeden** z czekających na nie wątków zostaje zaszeregowany do wykonania.

Ustawiany jest w stan **niesygnalizowany** zaraz po ich **sprawdzeniu** przez funkcję *WaitForSingleObject* lub *WaitForMultipleObject*.

```
HANDLE CreateEvent(           // tworzy ObiektZdarzenie
LPSECURITY_ATTRIBUTES lpSa, // adres struktury z atrybutami zabezpieczeń ( NULL)
BOOL bManualReset,          // TRUE ręcznie sygnalizowane, FALSE automatycznie
BOOL bInitialState,         // stan początkowy: TRUE sygnalizowany, FALSE niesygnalizowany
LPCTSTR lpName              // nazwa ObiektuZdarzenie lub NULL
)
```

Funkcja zwraca względny uchwyt do utworzonego Obiektu (właściwy dla macierzystego procesu), lub **NULL** gdy utworzenie Obiektu nie powiedzie się.

Próba utworzenia Zdarzenia o **nazwie** już istniejącej nie zostanie zrealizowana, zaś funkcja zwróci uchwyt istniejącego;

parametry *bManualReset* i *bInitialState* nie są brane wówczas pod uwagę.

GetLastError zwróci ERROR_ALREADY_EXISTS (183).

Jeżeli podano nazwę istniejącego **semafora** lub **muteksu** wywołanie funkcji **CreateEvent** nie powiedzie się i zostanie zwrócona wartość **NULL**.

Kiedy ObiektZdarzenie nie będzie już potrzebny, należy wywołać funkcję *CloseHandle*.

Gdy utworzono wiele uchwytów, Obiekt zostanie zniszczony gdy wszystkie jego uchwytów zostaną zamknięte.

Fragment kodu tworzący automatycznie zasygnalizowane zdarzenie o nazwie "PAC" :

```
HANDLE hZ = NULL;
hZ = CreateEvent(NULL, FALSE, TRUE, "PAC");
```

Zmiana stanu zdarzenia na sygnalizowane:

BOOL **SetEvent**(HANDLE hEvent)

Funkcja zwraca wartość **nieszerowa**, gdy powiedzie się, w przeciwnym razie **zero**.

Zmiana stanu zdarzenia na **niesygnalizowany**:

BOOL **ResetEvent**(HANDLE hEvent)

Funkcja zwraca wartość **nieszerowa** gdy powiedzie się, w przeciwnym razie **zero**.

► Funkcja sygnalizuje zdarzenie i **natychmiast** ustawia je w stan **niesygnalizowany**:

BOOL **PulseEvent**(HANDLE hEvent)

Sygnalizuje ona tak długo wskazane zdarzenia aż wszystkie wątki, które na nie oczekują zostaną odblokowane.

Gdy to nastąpi zdarzenie jest ustawiane w stan **niesygnalizowany**.

Gdy żaden z wątków nie oczekuje na wskazane zdarzenie, funkcja zwraca sterowanie natychmiast.

Wywołanie funkcji dla zdarzenia resetowanego **ręcznie** powoduje wznowienie wszystkich wątków czekających na to zdarzenie.

Wywołanie dla zdarzenia resetowanego **automatycznie** sprawia, że tylko jeden z czekających wątków zostanie wznowiony (nie wiadomo, który).

Jeśli żaden wątek **nie czeka** na zasygnalizowanie zdarzenia, wywołanie nie daje żadnego efektu.

HANDLE **OpenEvent**(

DWORD **dwAccess**, // EVENT_ALL_ACCESS, EVENT_MODIFY_STATE

BOOL **bInherit**, // TRUE to proces utworzony przez CreateProcess dziedziczy uchwyt

LPCTSTR **lpName** // nazwa identyczna jak w **CreateEvent**

);

Zwraca uchwyt lub NULL w razie niepowodzenia

Efekt uboczny pomyślnego czekania na zdarzenie **resetowane automatycznie**:

Gdy wątek pomyślnie doczeka się takiego obiektu, zostanie on automatycznie ustawiony w stanie niesygnalizowanym.

Ponieważ system automatycznie cofa sygnalizację takiego ObiektuZdarzenia, z reguły nie wymaga on wywoływania funkcji **ResetEvent**.

Dla **resetowanego ręcznie**, nie zdefiniowano efektów ubocznych czekania.

Programy **Mapp1Parent** i **Mapp1Child** realizują przesyłanie komunikatów między Procesami poprzez plik mapowany w PAO.

Programy **Mapp1Parent** tworzy **Zdarzenie** niesygnalizowane nadając mu nazwę, zatem funkcja **Wait...** czeka na jego zasygnalizowanie (program zostaje wstrzymany).

Programy **Mapp1Child** otwiera **Zdarzenie**, następnie nadaje komunikat i ustawia **Zdarzenie** na sygnalizowane co wznowia działanie programu **Mapp1Parent**.

```
#include<windows.h>
#include<cstring>
#include<stdio>
using namespace std;

int main() // Mapp1Parent ← odbiera komunikaty od innego Procesu
{
HANDLE hMojeEvent = NULL; // uchwyt do obiektu Zdarzenie
HANDLE hMap = NULL; // uchwyt do obiektu reprezentującego plik zmapowany
char *pMap; // wskaźnik na obszar zmapowanego pliku
char Komunikat[55];
int sizeF = sizeof Komunikat;

//--- zdarzenia ręcznie sygnalizowanego, ze stanem początkowym niesygnalizowane
hMojeEvent = CreateEvent(NULL, TRUE, FALSE, "MojeEvent");
if(hMojeEvent==NULL) { printf("CreateEvent error:"); getchar(); return 1;}

HANDLE hFile =(HANDLE)0xffffffff; // = -1, mapowanie fragmentu pliku wymiany SO

//----- utworzenie Obiektu reprezentującego fragment zmapowany plik wymiany
hMap = CreateFileMapping(hFile, NULL,PAGE_READWRITE, 0, 1024, "MojMapp");
if(hMap==NULL) { printf("CreateFileMapping error:"); getchar(); return 2;}

//----- przydzielenie PAO na odwzorowanie pliku
pMap = (char *)MapViewOfFile(hMap, FILE_MAP_WRITE, 0, 0, 0);

//-----
do { WaitForSingleObject(hMojeEvent, INFINITE); //czeka na zasygnalizowanie Zdarzenia
    memcpy(Komunikat, pMap, sizeF); // odczyt ze zmapowanego pliku
    printf("\nOdebrano Komunikat : %s", Komunikat);
    if(!strcmp(Komunikat, "koniec")) break;
}
while(1);
UnmapViewOfFile(pMap);
CloseHandle (hMap);
return 0;
}
```

```
#include<windows.h>
#include<cstring>
#include<stdio>
using namespace std;

int main() // Mapp1Child --> nadaje komunikaty do innego Procesu
{
HANDLE hMojeEvent = NULL, hMapFile = NULL;
char *pMapFile, Komunikat[55];
int sizeF = sizeof Komunikat;

hMojeEvent = OpenEvent(EVENT_ALL_ACCESS, FALSE, "MojeEvent");
if(hMojeEvent==NULL) { printf("OpenEvent error:"); getchar(); return 1; }

if(!(hMapFile = OpenFileMapping(FILE_MAP_WRITE, FALSE, "MojMapp")))
{ printf("OpenFileMapping error: %d\n", GetLastError()); getchar(); return 2; }

pMapFile = (char *)MapViewOfFile(hMapFile, FILE_MAP_WRITE, 0, 0, 0);

//-----
do { printf("\nKomunikat dla obcego procesu : ");
    gets(Komunikat);
    memcpy(pMapFile, Komunikat, sizeF); // zapis do zmapowanego pliku
    PulseEvent(hMojeEvent); // sygnalizuje nadanie komunikatu (uaktywnia czekające wątki)
}
while(strcmp(Komunikat, "koniec"));

UnmapViewOfFile (pMapFile);
CloseHandle (hMapFile);

return 0;
}
```


Program **Zdarzenie1**

-**Wypełnia** tablicę znakami ASCII

-**Wyświetla** jej zawartość.

Działa w pętli. Naciśnięcie **Q** -KOŃCZY.

Program główny **Wyświetla**.

Wątek pochodny **Wypełniaj** wypełnia tablicę znakami.

Główny wątek CZEKA, aż **pochodny** wypełni tablicę, dopiero wtedy wyświetla jej zawartość.

Gdy główny wątek **Wyświetla**, wątek **pochodny** CZEKA na zakończenie jego pracy.

Programem sterują dwa zdarzenia **automatyczne**:

-zasygnalizowane **hZMain**, które zezwala na **Wypełnianie** tablicy znakami,

-niezasygnalizowane **hZWatek**, które zezwala na **Wyświetlanie** zawartości tablicy.

→ Wątek przed każdą modyfikacją tablicy **Oczekuje** na sygnalizację zdarzenia **hZMain**.

← Gdy wątek **Wypełni** tablicę znakami, zasygnalizowane jest zdarzenie **hZWatek**.

← Przed **Wyświetleniem** tablicy, Główny **Oczekuje** na sygnalizację zdarzenia **hZWatek**.

Gdy Główny Wyświetli tablicę, sygnalizuje zdarzenie **hZMain**, na które oczekuje wątek **Wypełniaj**.

Utworzenie Zdarzenia **hZMain** jako zasygnalizowane determinowane jest **bezpieczeństwem** rozruchu programu.

Bez tego główny wątek i pochodny uległyby zakleszczeniu, gdyż oczekiwałyby na siebie nawzajem. Każdy z nich sygnalizuje swoje ZDARZENIE dopiero wówczas, gdy drugi wątek dokona tego w **pierwszej** kolejności.

```
/* dwa ObiektyZdarzenia synchronizują dostęp w wspólnych Danych
   hZMain      -zezwala na Wypełnianie tablicy znakami
   hZWatek     -zezwala na Wyświetlanie zawartości tablicy */

#include <iostream>
#include <windows.h>
#include <process.h>
#include <conio.h>
using namespace std;
UINT WINAPI Wypełniaj(LPVOID);
const int MAX = 33;
HANDLE hZMain = NULL, hZWatek = NULL;
char tabC[MAX]; // tablica globalna

int main() // Zdarzenie1
{
    UINT IDW = 0;
    hZMain = CreateEvent(NULL, FALSE, TRUE, NULL); // sygnalizowane
    hZWatek = CreateEvent(NULL, FALSE, FALSE, NULL); // niesygnalizowane

    HANDLE hW = (HANDLE)_beginthreadex(NULL, 0, Wypełniaj, NULL, 0, &IDW);

    for(;;) {
        //czeka na zasygnalizowanie Zdarzenia hZWatek, tzn. az watek pochodny wypelni tabC
        WaitForSingleObject(hZWatek, INFINITE);
        for (int i = 0; i < MAX; i++) cout << tabC[i]; cout << endl; // Wyświetla
        if (kbhit() != 0) if (getch() == 'Q') break;
        Sleep(700); // przerwa między wypisywaniem wierszy
        SetEvent(hZMain); // sygnalizacja zdarzenia hZMain, na ktore oczekuje watek pochodny
    }
    CloseHandle(hW);
    CloseHandle(hZMain);
    return 0;
}

UINT WINAPI Wypełniaj(LPVOID parametr) // modyfikacja tablicy
{
    static char zn = 'A';
    while (1) {
        //-----oczekiwanie na zasygnalizowanie hZMain tzn. az watek glowny wypisze tablice
        WaitForSingleObject(hZMain, INFINITE);
        for(int i = 0; i < MAX; i++) tabC[i] = zn; // Wypełnia tablice
        SetEvent(hZWatek); // sygnalizowanie zdarzenia hZWatek, na ktore oczekuje GŁÓWNY
        if (zn < 'Z') zn++; else zn = 'A'; // zmienia znak wypełniający tablicę
    }
    _endthreadex(0);
}
```

❖ Przykład zastosowania Obiektu Zdarzenie ❖

Szkic programu **Zdarzenie** pokazuje metodykę synchronizowania 3-ch wątków w stosunku do czynności procesu macierzystego.

➔ Wątki **procesów**, które chcą uzyskać dostęp do danego obiektu, mogą:

- wywołać funkcję **CreateEvent** z tą samą wartością parametru **lpName**,
- wywołać funkcję **OpenEvent**.

❶ Na początku proces tworzy Zdarzenie resetowane **ręcznie** i **niesygnalizowane** z globalnym uchwytym.

Następnie uruchamiane są 3 wątki, każdy sięga do Danych:

Zlicza: zlicza liczby parzyste

Suma: oblicza sumę elementów

Rozpietosc: wyznacza rozpiętość zbioru

```
HANDLE hEvent;           // zmienna globalna typu UCHWYT
int main(void)           // Zdarzenie
{
    hEvent = CreateEvent(NULL, TRUE, FALSE, NULL); // resetowane ręcznie i niesygnalizowane
    HANDLE hTh[3];
    UINT ID1, ID2, ID3;
    hTh[0] = (HANDLE)_beginthreadex(NULL, 0, Zlicza, NULL, 0, &ID1);
    hTh[1] = (HANDLE)_beginthreadex(NULL, 0, Suma, NULL, 0, &ID2);
    hTh[2] = (HANDLE)_beginthreadex(NULL, 0, Rozpietosc, NULL, 0, &ID2);

    Operacje_na_pliku(); // np.: wczytanie zawartości pliku dyskowego do PAO
    SetEvent(hEvent);    // stan zaszygnalizowany umożliwia dostęp do PAO 3 wątkom
    return (0);
}

UINT WINAPI Zlicza(LPVOID param)
{
    WaitForSingleObject(hEvent, INFINITE); // czeka na zaszygnalizowanie Zdarzenia, co pozwoli
    { Działanie_na_bloku_PAO; }           // działać na pliku w PAO
    return (0);
}

UINT WINAPI Suma(LPVOID param)
{
    WaitForSingleObject(hEvent, INFINITE);
    { Działanie_na_bloku_PAO; }
    return (0);
}

UINT WINAPI Rozpietosc(LPVOID param)
{
    WaitForSingleObject(hEvent, INFINITE);
    { Działanie_na_bloku_PAO; }
    return (0);
}
```

Wątek potomny wywołuje funkcję *WaitForSingleObject*, która zawiesza go na czas działania funkcji wątku głównego.

Po odczytaniu danych główny wątek wywołuje funkcję **SetEvent**, która ustawia Zdarzenie w stan **sygnalizowany**;

w tym momencie **"każdy wątek"** dostaje CPU i dostęp do pamięci (wątki korzystają z pamięci w trybie ODCZYTU).

❷ Użycie Zdarzenia resetowanego **automatycznie** (**False**) zmieni zachowanie aplikacji.

Po wywołaniu **SetEvent** w głównym wątku, system wznowi wykonanie tylko **jednego** wątku pochodnego; nie wiadomo, którego, zaś pozostałe **dwa** muszą nadal **czekać**.

```
UINT WINAPI Zlicza(LPVOID param)
{
    WaitForSingleObject(hEvent, INFINITE);
    { Działanie_na_bloku_PAO; }
    SetEvent(hEvent);

    return(0);
}

UINT WINAPI Suma(LPVOID param)
{
    WaitForSingleObject(hEvent, INFINITE);
    { Działanie_na_bloku_PAO; }
    SetEvent(hEvent);

    return(0);
}

UINT WINAPI Rozpietosc(LPVOID param)
{
    WaitForSingleObject(hEvent, INFINITE);
    { Działanie_na_bloku_PAO; }
    SetEvent(hEvent);

    return (0);
}
```

► Zmodyfikowano funkcje wątkowe dodając przed powrotem **SetEvent()**.

Po zakończeniu analizy danych wątek wywołuje funkcję **SetEvent()**, co pozwala systemowi wznowić jeden z dwóch pozostałych wątków.

➔ Wątek, który zostanie zaszerogowany do wykonania, ma **wyłączny** dostęp do pamięci.

Nie wiadomo, który z nich zostanie wybrany, ale wiadomo, że kolejny wątek także otrzyma **wyłączny dostęp** do bloku pamięci.

Dopiero po jego zakończeniu można wznowić trzeci z wątków i zakończyć całą operację.

W przypadku **Zdarzenia** resetowanego **automatycznie** jest nieistotne, aby każdy z wątków pochodnych miał udostępniony blok pamięci tylko do Odczytu

Zadanie.

Uzupełnić szkic programu **Zdarzenie** do wersji wykonywalnej dla przypadku ❶ oraz ❷

Rozważyć modyfikacje treści programu wersji ❷ w stosunku do treści wersji ❶

6.3. Sekcja krytyczna (Critical Section) synchronizacja w trybie użytkownika

Sekcja krytyczna: **fragment kodu**, który musi uzyskać wyłączny dostęp do dzielonego zasobu.

➔ System może wywłaszczyć wątek działający w swojej sekcji krytycznej i aktywować inny.

Nie aktywuje wątku, który **chce** uzyskać dostęp do swojego zasobu dzielonego.

Tok postępowania:

Utworzyć strukturę typu:

CRITICAL_SECTION csZasób;

Zainicjalizować składowe struktury:

InitializeCriticalSection(&csZasób);

Wszystkie odwołania do dzielonych zasobów umieścić między wywołaniami funkcji:

EnterCriticalSection(& csZasób);

{ fragment kodu działający na zmiennych dzielonych }

LeaveCriticalSection(& csZasób);

Obiekty CRITICAL_SECTION można alokować jako **zmienne**:
-globalne,
-lokalne,
-dynamiczne.

➔ Wątki korzystające z zasobu muszą znać adres chroniącej go zmiennej strukturalnej.

Sekcje krytyczne nie nadają się do synchronizowania Działań w różnych Procesach.

► Funkcja inicjalizująca składowe zmiennej strukturalnej:

VOID **InitializeCriticalSection**(LPCRITICAL_SECTION **pcs**);

Funkcja tylko ustawia wartości składowych.

Funkcję trzeba wywołać, zanim którykolwiek z wątków wywoła **EnterCriticalSection**.

► **Należy** usunąć zmienną strukturalną, gdy wątki nie będą już korzystać z dzielonego zasobu, wywołując poniższą funkcję:

VOID **DeleteCriticalSection**(LPCRITICAL_SECTION **pcs**);

W WINDOWS wątki czekające na sekcję krytyczną nigdy nie zostają zablokowane. Wywołanie **EnterCriticalSection** ulega przeterminowaniu, co powoduje zgłoszenie wyjątku. Czas [s], który musi upłynąć określa wartość **CriticalSectionTimeout** w podkluczu rejestru:

HKEY_LOCAL_MACHINE\System\CurrentControlSet\Control\Session Manager

Standardowo wynosi 2 592 000, czyli około 30 dni.

Nie należy ustawiać poniżej 3 sekund.

Opis działania sekcji krytycznej

► Przed **kodem** korzystającym z dzielonego zasobu należy wywołać funkcję

VOID **EnterCriticalSection**(LPCRITICAL_SECTION **pcs**);

Funkcja sprawdza czy aktualnie jakiś wątek korzysta z podanej sekcji krytycznej:

1. Jeśli żaden wątek nie korzysta z sekcji, funkcja zaznacza, żewołający wątek uzyskał dostęp do sekcji krytycznej i natychmiast wraca, umożliwiając wątkowi kontynuowanie działania.
2. Jeśli składowe struktury wskazują, żewołający wątek uzyskał dostęp do sekcji krytycznej, funkcja aktualizuje wskaźnik liczby dostępówwołającego wątku do sekcji i natychmiast wraca, umożliwiając wątkowi kontynuowanie działania.

Sytuacja ma miejsce tylko wtedy, gdy wątek wywoła **EnterCriticalSection** dwukrotnie z rzędu bez wywołania **LeaveCriticalSection**.

3. Jeśli struktura wskazuje, że **inny wątek** niż **wołający** ma **już** dostęp do sekcji krytycznej, funkcja **EnterCriticalSection** wprowadza **wołający** wątek w stan **Oczekiwania**.

➔ Wątek ten nie będzie marnował czasu CPU.

System **pamięta** o czekającym wątku i gdy aktualny proces używający sekcji krytycznej wywoła funkcję **LeaveCriticalSection**, automatycznie zaktualizuje składowe struktury i wznowi działanie zawieszono wątku.

Funkcja **EnterCriticalSection** działa prawidłowo, gdy **dwa** wątki wywołają ją jednocześnie w maszynie **jednoprocesorowej**:

- jeden z wątków uzyska dostęp,
- drugi przejdzie w stan **Oczekiwania**.

► Na końcu kodu korzystającego z zasobu dzielonego należy wywołać funkcję

VOID **LeaveCriticalSection**(PCRITICAL_SECTION **pcs**);

Funkcja sprawdza wskazaną zmienną strukturalną **pcs** i zmniejsza o 1 wartość składowej zawierającej liczbę udostępnień sekcji wątkowi, który wywołał tę funkcję.

Jeśli wartość licznika jest **większa** od **0**, funkcja **nic nie robi** i wraca w miejsce wywołania.

Jeśli po odjęciu 1 wartość licznika jest równa 0, funkcja sprawdza, czy na sekcję nie czeka inny wątek (wywołanie **EnterCriticalSection**).

Jeśli istnieje taki wątek, funkcja aktualizuje składowe struktury CRITICAL_SECTION i wznowia czekający wątek.

Jeśli żaden wątek **nie** czeka na sekcję, funkcja ustawia składowe struktury, aby wskazywały dostępność zasobu.

W programie **Critical1** : wątekA generuje liczby losowe $\in (-9, -1)$, zapisuje do **A** i wyświetla
wątekB generuje liczby losowe $\in (11.1, 99.9)$, zapisuje do **A** i wyświetla
Sekcja krytyczna chroni tablicę **A** przed nadpisywaniem

```
UINT WINAPI GEN(LPVOID);
void Disp(int, int, double *, char *);
void ObLiCzeNia(char, int);
double Generuj(float a, float b) {
    double w = (a + (b - a)*(double)rand()/RAND_MAX);
    for (long k=0; k < 1200; k++) log(pow((pow(sin(k)+1.1, 3.3)), 2.2)); // spowalnicz_1
    return floor(w * 100 + 0.5)/100; }

typedef struct PARM { float aa, bb; char zn; } *pPARM;

const int MAXDATA = 2000;
double B[4000], A[MAXDATA]; // zmienna dzielona to tablica A

CRITICAL_SECTION cs;

int main() // Critical1
{
    PARM parA = { -9.0, -1, 'A' }, parB = { 11.1, 99.9, 'B' };
    UINT ID1=0, ID2=0;
    InitializeCriticalSection(&cs);

    HANDLE hWA = (HANDLE)_beginthreadex(NULL, 0, GEN, &parA, 0, &ID1);
    HANDLE hWB = (HANDLE)_beginthreadex(NULL, 0, GEN, &parB, 0, &ID2);

    ObLiCzeNia('*', 200);

    cout << "\nKoniec programu Critical1"
    return 0;
}

UINT WINAPI GEN(LPVOID parametr)
{
    pPARM st = (pPARM)parametr;
    float oda = st->aa, dob = st->bb; char zn = st->zn;

    ObLiCzeNia(zn, 80);

    EnterCriticalSection( &cs );

    cout << "\n W sekcji krytycznej_" << zn << endl;
    for (int i = 0; i < MAXDATA; i++) {
        A[i] = Generuj(oda, dob);
    }
    Disp(0, 44, A, " ");
    LeaveCriticalSection( &cs );

    int k;
    double w = 0;
    ZeroMemory(B, 4000*sizeof(double));
    for (k=0; k < 4000 ; k++) B[k] = log(pow((pow(sin(k)+1.1,3.3)),2.2));
    for (k=0; k < 4000 ; k++) w += B[k];
    cout << "\nKoniec Watka." << zn << " w=" << w << endl;
}
```

```
void ObLiCzeNia(char zn, int n)
{
    double w;
    for (int k1=0; k1 < n; k1++) {
        for (long k2=0; k2<80000; k2++) w = cos(sin(pow(log(k2+1),2.2)));
        cout << zn;
    }
}
```

```
B*A**A*BA*AB*AB*BABBA*AB*A*B*ABBA*BB*A*AB*BA*BB*A*BA*BA**ABB*BB*BA*B*A*B*A*B*A*B
*A*BA*BAA*BABAAB*A*B*A*B*A*B*A*B*AB**AB*BAA*BB*AB**BA*A*B*A*B*AA*BABA*AA*BA**BA*
BABA*BA*BA*B**AB*BA*AB*BBAA*B*A*B*A*B*A*B*A*B*A*BA*BA*ABAAB*BAB*BAB*ABA*BAA*BAB**BA

W sekcji krytycznej_B
*****
11.22    61.15    28.27    82.92    63.05    53.72
42.21    90.66    84.17    77.4    26.57    87.38
74.2     56.71    38.1    12.44    19.23    43.47
24.19    25.84    98.88    50.68    21.68    11.52
11.9     44.66    58.32    61.83    64.54    * 65.02
25.87    69.98    51.14    42.37    16.17    65.07
80.66    82.37    57.27    37.92    88.89    75.63
95.98    93.3

W sekcji krytycznej_
Koniec WatkaAB
. W=-7228.17*****
-8.99    -4.55    -7.47    -2.61    -4.38    -5.21
-6.23    -1.92    -2.5    -3.1    -7.62    -2.21
-3.39    -4.94    -6.6    -8.88    * -8.28    -6.12
-7.84    -7.69    -1.19    -5.48    -8.06    -8.96
-8.93    -6.01    -4.8    -4.49    -4.25    -4.2
-7.69    -3.76    -5.44    -6.22    -8.55    -4.2
-2.81    -2.66    -4.89    -6.61    -2.08    -3.26
-1.45    -1.69

Koniec WatkaA. w=-7228.17*****
Koniec programu Critical1
```

Zadanie 6.3.

Zmodyfikować program **Critical1** , poprzez różne kombinacje następujących czynności:

- zmieniać parametr **spowalnicz_1**,
- zablokować sekcję krytyczną,
- zmieniać 2-gi parametr funkcji **ObLiCzeNia( )**;
- zmienić wartość **MAXDATA = 2000** na **MAXDATA = 40000**
- wstawić **spowalnicz_1** do funkcji **Disp** z **k < 20000**

➡ **Program czasami może działać niepoprawnie – wprowadzić stosowną modyfikację**

Zadanie 6.4.

Zmodyfikować program **Watek3a**, wykorzystując technikę **sekcji krytycznej**.

Celem modyfikacji jest optymalizacja działania programu, połączona z zagwarantowaniem pierwszeństwa generowania danych nad ich sortowaniem.

6.3.1. Uwagi

❑ Zamiast *EnterCriticalSection* można użyć:

```
BOOL TryEnterCriticalSection(PCRITICAL_SECTION pcs);
```

Funkcja **nie** przenosi wywołującego ją wątku w stan Oczekiwania.

➔ Jeśli sekcja jest akurat zajęta przez inny wątek, funkcja zwraca **FALSE**.

W każdym innym przypadku zwraca wartość TRUE.

Wątek może szybko sprawdzić, swoje szanse na dostęp do zasobu dzielonego i jeśli niema, może kontynuować działanie, zamiast przechodzić w stan Oczekiwania.

Gdy funkcja zwraca **TRUE**, zaznacza w składowych struktury CRITICAL_SECTION udostępnienie zasobu nowemu wątkowi.

Każde wywołanie tej funkcji, które zwraca **TRUE**, musi być uzupełnione wywołaniem funkcji *LeaveCriticalSection*.

Struktura CRITICAL_SECTION zdefiniowana jest w pliku WinNT.h jako RTL_CRITICAL_SECTION.

Struktura RTL_CRITICAL_SECTION jest typem zdefiniowanym w WinBase.h.

❑ Blokada wirowa

➤ Aktywna tylko dla maszyn wieloprocesorowych.

Wątek próbujący wejść do sekcji krytycznej zajętej przez inny wątek, przechodzi natychmiast w stan **Oczekiwania**; zmienia swój tryb wykonania z użytkownika na tryb jądra (około 1000 cykli CPU).

Windows umożliwia włączenie **blokad wirowej** do obsługi sekcji krytycznych.

Z chwilą wywołania *EnterCriticalSection* funkcja uruchamia pętlę, w której próbuje **określoną liczbę** razy uzyskać dostęp do zasobu.

Gdy próby zakończą się niepowodzeniem, następuje przejście na tryb jądra i wejście w stan Oczekiwania.

Blokada wirowa w sekcji krytycznej, wymaga zainicjalizowania sekcji funkcją:

```
BOOL InitializeCriticalSectionAndSpinCount(PCRITICAL_SECTION pcs, DWORD dwSpinCount);
```

dwSpinCount -liczba prób dostępu do zasobu, które należy wykonać przed przejściem wątku w stan oczekiwania.

Dowolna liczba z przedziału (0, 0x00FFFFFF).

W maszynie jednoprosesorowej **dwSpinCount = 0**, gdyż wielokrotne próby nie mają sensu: wątek kontrolujący zasób nie zwolni go, jeśli w tym czasie inny wątek będzie, co chwila sprawdzał stan tego zasobu.

```
DWORD SetCriticalSectionSpinCount(PCRITICAL_SECTION pcs, DWORD dwSpinCount);
```

dwSpinCount jest ignorowany, jeśli aplikacja wykonuje się w komputerze jednoprosesorowym.

❑ Wiele sekcji krytycznych

Jeśli aplikacja zawiera **kilka** niepowiązanych ze sobą dzielonych zasobów, efektywniej jest utworzyć dla każdego z nich **oddzielną** zmienną typu CRITICAL_SECTION.

```
CRITICAL_SECTION cs_A;  
CRITICAL_SECTION cs_C;  
UINT WINAPI FuncThread(LPVOID par)  
{  
    int i;  
    EnterCriticalSection(&cs_A);  
    for (i = 0; i < MAX; i++) tabA[i] = Generuj(a, b);  
    LeaveCriticalSection(&cs_A);  
  
    // Ciąg DALSZY KODU  
    EnterCriticalSection(&cs_C);  
    for (i = 0; i < MAX; i++) tabC[i] = pow(i, 2.2);  
    LeaveCriticalSection(&cs_C);  
}
```

➤ Zakleszczenie

Gdy trzeba korzystać z dwóch zasobów jednocześnie, implementacja może wyglądać jak przedstawiono obok.

W wątkach **FuncThread1** i **FuncThread2** może dojść do zakleszczenia funkcji *EnterCriticalSection* i *LeaveCriticalSection*.

```
CRITICAL_SECTION cs_A;  
CRITICAL_SECTION cs_C;  
UINT WINAPI FuncThread1(LPVOID par)  
{  
    EnterCriticalSection(&cs_A);  
    EnterCriticalSection(&cs_C);  
    for (int i = 0; i < MAX; i++) tabA[i] = pow(tabC[i], a);  
    LeaveCriticalSection(&cs_A);  
    LeaveCriticalSection(&cs_C);  
}
```

Zaczyna wykonywać się funkcja **FuncThread1** i wchodzi w posiadanie sekcji krytycznej **cs_A**. Następnie funkcja **FuncThread2** dostaje CPU i wątek wchodzi w posiadanie sekcji krytycznej **cs_C**. Żadna z funkcji **FuncThread1** i **FuncThread2** nie może wejść w posiadanie potrzebnego jej zasobu dzielonego.

```
CRITICAL_SECTION cs_A;  
CRITICAL_SECTION cs_C;  
UINT WINAPI FuncThread2(LPVOID par)  
{  
    EnterCriticalSection(&cs_C);  
    EnterCriticalSection(&cs_A);  
    for (int i = 0; i < MAX; i++) tabA[i] = log10(tabC[i]);  
    LeaveCriticalSection(&cs_A);  
    LeaveCriticalSection(&cs_C);  
}
```

➔ Należy zawsze prosić o dostęp do zasobów dokładnie w takiej samej kolejności.

➔ Podczas wywołania funkcji *LeaveCriticalSection* kolejność nie ma znaczenia, gdyż funkcja ta nie przenosi wątku w stan Oczekiwania.

6.4. Mutex synchronizacja w trybie jądra

Mutex (*mutual exclusion* -wzajemne wykluczanie) to **Obiekt Jądra**, gwarantujący **wątkowi** wyłączny dostęp do pojedynczego zasobu.

Odpowiada pojęciu semafor binarny.

Służą do ochrony bloków pamięci dostępnych dla wielu wątków (lub procesów).

Mutex'y gwarantują, że wątek, który uzyskał dostęp do bloku pamięci, ma go wyłącznie na swój użytek.

Z jednego **mutexu** mogą korzystać wątki **różnych procesów** (poprzez nazwę mutexa).

Wątek może podać limit czasu czekania na uzyskanie dostępu do zasobu (**Wait...**(mutex, TimeOut)).

W danej chwili tylko jeden wątek może przejąć mutex, inny może zrobić to wówczas, gdy mutex zostanie zwolniony.

Mutex pozwala zapobiegać wielokrotnemu uruchomieniu aplikacji przez użytkownika.

Mutex ulega **zasygnalizowaniu** gdy **nie** jest przejęty przez żaden wątek.

Mutex zawiera: -tradycyjny licznik użyć,
-**ID** wątku,
-licznik rekursji.

ID wątku -wskazuje, który wątek jest aktualnie **właścicielem mutexu**,

jeśli **ID == 0**, to **mutex nie należy** do żadnego wątku i jest w stanie **sygnalizowanym**.

jeśli **ID ≠ 0** to **mutex** jest własnością wątku i jest **niesygnalizowany**.

licznik rekursji -zlicza **rekurencyjne** wejścia wątku w posiadanie określonego **mutex'a**.

Funkcja tworząca **mutex**:

HANDLE **CreateMutex**(

LPSECURITY_ATTRIBUTES **lpSa**, // adres SECURITY_ATTRIBUTES (NULL)

BOOL **InitialOwner**, // stan początkowy

LPCTSTR **lpName** // nazwa mutex'u lub NULL

);

Funkcja zwraca uchwyt utworzonego **mutexu**, lub NULL w przypadku nie powodzenia

InitialOwner -wartość **FALSE** zeruje **ID** wątku i licznik rekursji;

mutex nie należy do żadnego wątku i jest **sygnalizowany**.

-dla wartości **TRUE**, **ID** wątku przyjmie wartość identyfikatora wątku wołającego funkcję **CreateMutex**, a licznik rekursji wartość **1**;

• ponieważ **ID ≠ 0** **mutex** będzie na początku **niesygnalizowany**

• Wątek tworzący **mutex** staje się od razu jego właścicielem.

Jeżeli tworzony **mutex** już istnieje, (jest zarejestrowany w systemie o takiej samej nazwie), funkcja nie tworzy nowego mutexu, zwraca uchwyt istniejącego,

funkcja **GetLastError** zwróci wartość **ERROR_ALREADY_EXISTS(183)**.

Proces może uzyskać uchwyt **istniejącego** już **mutexu** poprzez funkcję:

```
HANDLE OpenMutex(DWORD dwAccess, // access flag: MUTEX_ALL_ACCESS
                  BOOL blnInheritHandle, // inherit flag
                  LPCTSTR lpName // nazwa mutex'u
                  );
```

➔ Po zakończeniu korzystania z zasobu wątek powinien zwolnić **mutex**, funkcją **ReleaseMutex**.

➔ Po zwolnieniu przechodzi w stan sygnalizowania.

```
BOOL ReleaseMutex( HANDLE hMutex );
hMutex -uchwyt zwalnianego mutexu.
ReleaseMutex jest odpowiednikiem Sygnalizuj(mutex)
```

Funkcja zwraca wartość różną od zera w przypadku powodzenia, w innym razie zero.

Zwraca zero gdy wątek wywołujący **ReleaseMutex** nie posiada wskazanego **mutexu**.

Funkcja zmniejsza licznik rekursji mutexu o 1.

Jeśli wątek uzyskał **mutex** kilka razy z rzędu, musi tyle samo razy wywołać **ReleaseMutex** (aby wyzerować licznik rekursji).

Gdy to nastąpi, **ID** wątku w **mutexie** przyjmie wartość 0 i **mutex** zmieni stan na sygnalizowany.

Wątek uzyskuje dostęp do dzielonego zasobu za pomocą wywołania funkcji **Czekaj()** i przekazania do niej uchwytu **mutex'u** strzegącego zasobu.

Funkcja **Czekaj()** sprawdza w obiekcie jądra, czy **ID** wątku ma wartość 0 (czy wątek sygnalizowany) i jeśli tak, ustawia pole **ID** na identyfikator wołającego wątku, licznik rekursji na **1** i pozostawia wątek wołający w stanie **Wykonywania**.

Jeśli funkcja **Czeka()** stwierdzi, że **ID** wątku w obiekcie jądra ma wartość różną od zera (**mutex** jest niesygnalizowany), wołający wątek przechodzi w stan **Oczekiwania**.

Gdy **ID** wątku w **mutexu** wróci do 0, ustawi **ID** na identyfikator czekającego wątku, licznik rekursji na **1** i zezwoli **Oczekującemu** wątkowi wznowić działania.

➔ Wątek przejmuje **wolny mutex** za pomocą funkcji:

```
WaitFor...(hmutex, TimeOut)
```

zaś przejęty **mutex** przechodzi w stan **niesygnalizowany**.

Inne wątki oczekujące na ten sam **mutex** są Blokowane

(nie wychodzą z **WaitFor...(hmutex, ...)**).

➔ Wątek posiadający **mutex** może przejąć go wielokrotnie, musi później wielokrotnie zwolnić.

Gdy **mutex** nie jest potrzebny, aplikacja powinna go zniszczyć funkcją **CloseHandle**.

Gdy **WĄTEK** otrzyma **mutex**, ma pewność, że uzyskał wyłączny dostęp do chronionego zasobu.

Inne wątki, próbujące sięgnąć do tego zasobu (czekające na ten sam **mutex**), przejdą w stan **Oczekiwania**

Mutex powinien synchronizować tylko fragmenty kodu wątków / procesów

Działanie programu sygnalizują markery:

'1', 'a'	(wątekA);
'2', 'b'	(wątekB);
'*'	(wątek główny).

```
UINT WINAPI DispB(LPVOID tekst)
{
    LPSTR txt = (LPSTR)tekst;
    for(int i=0; i < MAX; i++) {
        ObLiCzeNia('2', 40);
        WaitForSingleObject(hMutex, INFINITE);
        for (int k=0; (t = *(txt + k)); k++) {
            for (long k2=0; k2<90000; k2++) cos(sin(pow(log(k2+1),2.2)));
            cout << t;
        }
        ReleaseMutex(hMutex);
        ObLiCzeNia('b', 40);
    }
    cout << "\n koniec2 \n";
}
```

- Program czasami może działać niepoprawnie – wprowadzić stosowną modyfikację

Zmodyfikować program **Mutex1**, aby działał identycznie z jedną funkcją wątkową **Disp()**.

W programie **Mutex1a** wątek główny i 2 wątki potomne (utworzone na bazie jednej funkcji), wyświetlają odpowiednio kolejne znaki tekstu:

główny, **AAAAA**, **BBBBBBBBB**.

Mutex pilnuje aby znaki tekstów nie przeplatały się.

➔ Wyświetlać znaki może tylko ten wątek, który przejmie **mutex**.

Funkcja **WaitForSingleObject** czeka 5000 ms na sygnalizację **mutexu**, po czym zwraca wartość.

Gdy zwróci **WAIT_TIMEOUT** oznacza, że upłynął czas oczekiwania, w którym **mutex** nie został zasygnalizowany, co generuje odpowiedni komunikat i kończy awaryjnie program.

Naciśnięcie klawisza **Q** przerywa pracę głównej pętli **while(1)** w funkcji **main**, co powoduje zniszczenie obiektu **mutex** i zakończenie pracy głównego wątku (zakończenie wątków potomnych).

Pierwsza wyświetlana jest tablica **txtG** (należy do **main**).

Utworzony sygnalizowany **mutex** wchodzi do **Wait...** programu głównego.

- natychmiast opuszcza **Wait...** ze statusem **niesygnalizowany**, działanie wątków zostaje przez **mutex** zablokowane
- program główny realizuje cykl **Wyświetlania**
- po zakończeniu Wyświetlania **mutex** zostaje zwolniony; któryś z wątków może rozpocząć Wyświetlanie swoich treści.

```
głównyAAA*AAA*AA*BBB*BBB*BBB*BBB*AAA*AAA*AA*BBB*BBB*BBB*BBB*AA*A
AAA*AA*BBB*BBB*BBB*BBB*AA*AAA*AAA*BBB*BAAAA*AAA*AB*BBB*BBB*BB
B*BA*AAA*AAA*AB*BBB*BBB*BBB*BA*AAA*AAA*AB*BBB*BBB*BBB*BA*AAA
*AAA*AB*BBB*BBB*BA*AAA*AB*BBB*BBB*BBB*BA*AAA*AAA*AB*BBB*BBB*B
BB*BA*AAA*AAA*AB*BBB*BBB*BBB*BA*AAA*AAA*AB*BBB*BBB*BBB*B*AB*
BBB*BBB*BBB*BA*AAA*AAA*AB*BBB*BBB*BBB*BA*AAA*AAA*AB*BBB*BBB*B
BB*B A*AAA*AAA*A B*BBB*BBB*BBB*B A*AA
Koniec programu Mutex1a.
```

Zadanie 6.6.

Zmodyfikować program **Mutex1a**, poprzez różne kombinacje następujących czynności:

- zablokować **spawalniacz_1**,
- zablokować **spawalniacz_2**,
- zmienić parametry **spawalniaczy**,
- zablokować semafor,
- zmienić 2-gi parametr funkcji **ObLiCzeNia('*', 44)**;

➔ Program czasami może działać niepoprawnie – wprowadzić stosowną modyfikację

Zadanie 6.7.

Zmodyfikować program **Watek3a**, wykorzystując możliwości **mutex'a**.

Celem modyfikacji jest optymalizacja działania programu, połączona z zagwarantowaniem pierwszeństwa generowania danych nad ich sortowaniem.

```
#include <iostream>
#include <windows.h>
#include <process.h>
#include <conio.h>
#include <cmath>
using namespace std;
UINT WINAPI Disp(LPVOID);
char txtG[] = "głównyProgramWatek",
     txtA[] = "AAAAAAAAAAAA",
     txtB[] = "BBBBBBBBBBBBBBBB";
HANDLE hMutex = NULL;

int main(void) // Mutex1a
{
    UINT ID_A=0, ID_B=0;
    DWORD wynikWait = 0;

    hMutex = CreateMutex(NULL, FALSE, NULL); // sygnalizowany mutex, czyli wolny
    HANDLE hWatekA = (HANDLE)_beginthreadex(NULL, 0, Disp, txtA, 0, &ID_A);
    HANDLE hWatekB = (HANDLE)_beginthreadex(NULL, 0, Disp, txtB, 0, &ID_B);

    for (long k=0; k < 5000000; k++) (1.1/2.2); // spawalniacz_1

    while(1) {
        //czekanie 5s. na zasygnalizowanie mutexu, do momentu aż zostanie zwolniony przez wątek A lub B
        ❶ wynikWait = WaitForSingleObject(hMutex, 5000);
        if(wynikWait == WAIT_TIMEOUT) { cin.get(); cout << "Nie przechwycono mutexu \n"; return -1; }

        ❷ for (int i = 0; txtG[i] != '\0'; i++) cout << txtG[i] << flush;
        if (kbhit()!=0) if (getch() == 'Q' ) break;
        for (long k=0; k < 7000000; k++) pow(sin(1.1),log(3.3)); // spawalniacz_2

        ❸ ReleaseMutex(hMutex); // zwolnienie mutexu po wyświetleniu txtG

        ObLiCzeNia('*', 44);
    }
    CloseHandle(hWatekA);
    CloseHandle(hWatekB);
    CloseHandle(hMutex);
    cout << "\nKoniec programu Mutex1a.";
    // cin.get();
    return 0;
}

UINT WINAPI Disp(LPVOID tekst)
{
    LPSTR t, txt = (LPSTR)tekst;
    while(1) {
        WaitForSingleObject(hMutex, INFINITE);
        for (int i = 0; *(t = (txt + i)); i++) {
            cout << *t;
            Sleep(30); // co będzie po zablokowaniu
        }
        ReleaseMutex(hMutex);
    }
    return 0;
}
```


❑ Mutex – podsumowanie

Po zasygnalizowaniu **mutex'a** SO sprawdza, czy na niego nie czekają inne wątki.

Jeśli tak, wybiera jeden z czekających wątków i przydziela mu **mutex**; ustawia **ID** wątku w **mutex'ie** na identyfikator wybranego wątku i zwiększa licznik rekursji do wartości 1.

Jeśli nie ma wątku czekającego na zwolniony **mutex**, pozostaje on w stanie sygnalizowanym -gotowy do natychmiastowego przejścia przez **pierwszy** wątek, który zgłosi się.

► Niech wątek próbuje wejść w posiadanie **niesygnalizowanego mutexu**.

W takim przypadku wątek zazwyczaj przechodzi w stan **Oczekiwania**.

SO sprawdza, czy wątek próbujący przejść **mutex** nie ma **takiego samego** identyfikatora, jaki występuje w polu **ID mutexu**.

Jeśli tak, SO pozwala wątkowi dalej się wykonywać - mimo że **mutex** był **niesygnalizowany**.

Po pomyślnym otrzymaniu **mutexu** przez wątek, SO zwiększa licznik rekursji tego **mutexu** o 1.

Wątek czekający na ten sam **mutex** kilka razy z rzędu, doprowadzi do ustawienia licznika rekursji tego **mutexu** na wartość większą niż 1.

❑ Wątek porzucony

Tylko mutexy przechowują informację, który wątek otrzymał go.

Pozwala to wątkowi wejść w posiadanie **mutexu** wtedy, gdy **nie** jest on sygnalizowany.

Wyjątek ten odnosi się także do wątków, które usiłują **mutex** zwolnić.

Gdy wątek wywołuje funkcję **ReleaseMutex**, funkcja sprawdza, czy **ID** wołającego wątku pokrywa się z **ID** wątku w **mutexie**.

Jeśli tak, licznik rekursji jest zmniejszany.

Jeśli oba **ID** są różne, **ReleaseMutex** nic nie robi i zwraca do wątku FALSE (znak niepowodzenia).

Wywołanie w takiej sytuacji **GetLastError** daje błąd ERROR_NOT_OWNER.

► Wątek posiadający **mutex** zakończy działanie (*ExitThread*, *TerminateThread*, *ExitProcess* lub *TerminateProcess*) i nie zwolnił **mutexu**.

Czy **mutex** będzie osiągalny dla innych wątków ?

SO potraktuje taki **mutex** jako porzucony

- wątek, który wszedł w jego posiadanie, nie będzie mógł już nigdy go zwolnić, gdyż przestał istnieć.

SO śledzi wszystkie wątki i **mutexy**, wie kiedy dochodzi do porzucenia wątku.

Wtedy automatycznie zeruje **ID** wątku w **mutexie** oraz jego licznik rekursji, a następnie sprawdza, czy jakiś wątek nie czeka na ten **mutex**.

Jeśli czeka, wybierze jeden z czekających wątków, ustawi **ID** wątku w **mutexie** (na identyfikator wybranego wątku), licznik rekursji na 1 i ustawi do wykonania.

Efekt nie różni się od zwykłego zwolnienia **mutexu**, z tym że funkcja **Czekająca** nie zwraca do wątku wartości powrotnej **WAIT_OBJECT_0**, lecz specjalną wartość **WAIT_ABANDONED**.

Wartość ta (stosowana tylko w przypadku mutexów) wskazuje, że **mutex**, na który czekał wątek, należał do innego wątku zakończonego przed zwolnieniem dzielonego zasobu.

6.5. Czasomierz (Timer)

Obiekt Jądra

Obiekt samoczynnie sygnalizowany w określonym momencie lub w regularnych odstępach czasu.

Umożliwia podjęcie działań o ustalonej godzinie.

Obiekty Czasomierze tworzone są zawsze w stanie niesygnalizowanym.

Można czekać na zasygnalizowanie czasomierza, przekazując jego uchwyt do funkcji **WaitFor...**

Funkcja tworząca czasomierz:

HANDLE **CreateWaitableTimer**(

LPSECURITY_ATTRIBUTES lpTimerAttribute

BOOL fManualReset, // TRUE sygnalizowane ręcznie
// FALSE sygnalizowane automatycznie

LPCTSTR lpName

);

Zasygnalizowanie z **fManualReset** = TRUE wznawia wszystkie czekające na niego wątki.

Zasygnalizowanie z **fManualReset** = FALSE wznawia tylko jeden z czekających wątków.

Moment sygnalizowania czasomierza ustawia funkcja **SetWaitableTimer**.

BOOL **SetWaitableTimer**(

HANDLE hTimer, // uchwyt do ustawianego czasomierza,
const LARGE_INTEGER *pDueTime, // ma się uaktywnić po raz pierwszy
LONG lPeriod, // jak często ma powtarzać aktywację [ms]
PTIMERAPCROUTINE pfnCompletionRoutine, // zazwyczaj NULL
PVOID pvArgToCompletionRoutine, // zazwyczaj NULL
BOOL fResume, // zazwyczaj FALSE
);

lPeriod [ms] podaje jak często ma być sygnalizowany czasomierz po pierwszej aktywacji.

Interwał 2-ch godzin odpowiada liczbie: 2 godzin * 60 minut * 60 sekund * 1000 ms.

Jeżeli **lPeriod** ma wartość 0 to czasomierz uaktywni się tylko raz.

pfnCompletionRoutine, **pvArgToCompletionRoutine**

wykorzystywane są przy organizacji asynchronicznych wywołań procedur (*Asynchronous Procedure Call* - **APC**)

W momencie uaktywnienia czasomierza wstawia on do kolejki wątek, który wywołał **SetWaitableTimer**.

Zazwyczaj ustawione są na **NULL**, co oznacza że z chwilą nadejścia wskazanego momentu stan czasomierza ma się zmienić na **sygnalizowany**.

fResume przydatny gdy komputery potrafią zawieszać i wznawiać swoje działanie.

Pisząc aplikację, w której chcesz przypominać o terminach spotkań za pomocą czasomierzy, należy ustawić parametr na TRUE.

Po uaktywnieniu czasomierza przerywa on stan zawieszenia komputera (jeśli był on zawieszony) i budzi wątki czekające na ten czasomierz.

Gdy parametr **fResume** jest ustawiony na **FALSE**, to po zasygnalizowaniu czasomierza żaden z czekających na niego wątków nie zostanie po obudzeniu przydzielony CPU, dopóki nie nastąpi wznowienie pracy komputera przez użytkownika.

➔ Można **nie** przekazywać do **SetWaitableTimer** **bezwzględnej** godziny pierwszej aktywacji.

Można użyć wartości względnej, przekazując przez parametr **pDueTime** liczbę **ujemną**, która zostanie potraktowana jako liczba **100-nanosekundowych** interwałów.

1 s = 1000 ms = 1 000 000 µs = 10 000 000 interwałów 100-ns.

```
// ustawienie czasomierza na pierwszą aktywację w 5 sekund po wywołaniu SetWaitableTimer
LARGE_INTEGER li;
HANDLE hTimer = CreateWaitableTimer(NULL, FALSE, NULL); // resetowany automatycznie
const int nano100 = 100000000; // jednostką czasomierza jest 100 ns.
li.QuadPart = -(5 * nano100); // ujemny czasu, gdyż chodzi o czas względny
SetWaitableTimer(hTimer, &li, 2 * 60 * 60 * 1000, NULL, NULL, FALSE);
```

Po skorzystaniu z czasomierza należy:

zamknąć go funkcji **CloseHandle**,

lub ponownie wywołać **SetWaitableTimer** z nowymi kryteriami aktywacji.

Względny uchwyt istniejącego czasomierza udostępnia funkcja **OpenWaitableTimer**.

HANDLE **OpenWaitableTimer**(

DWORD dwDesiredAccess,
BOOL bInheritHandle,
LPCTSTR lpName
);

Funkcja wyłączająca aktywację czasomierza:

BOOL **CancelWaitableTimer**(HANDLE hTimer);

Aby zmienić same kryteria czasomierza, nie trzeba wywoływać funkcji **CancelWaitableTimer**, a dopiero potem **SetWaitableTimer**.

➔ Każde kolejne wywołanie **SetWaitableTimer** automatycznie unieważnia wcześniejszą specyfikację momentu sygnalizacji czasomierza.

W programie **Czasomierz1** wątki pochodne oparte na funkcji **Licz()**.

Wątek główny i pochodne wykonują obliczenia, sygnalizując je poprzez drukowanie: **^**, *****, **A**, **B**.

Wątek **A** uruchamiany jest po **5** s.,

wątek **B** po **10** s.,

wątek **główny** po **15** s.

Czasomierz generuje czas względny, w stosunku do uruchomienia - ***SetWaitableTimer***

[illegible]

```

UINT WINAPI Licz(LPVOID parametr)
{
    pPARM st = (pPARM)parametr;
    char zn= st->zn;
    int n= st->nn;

    double w = 0;

    for (int k1=0; k1 < n; k1++) {
        for (long k2=0; k2 < 110000; k2++)  w += cos(sin(pow(log(k2+1),2.2)));
        cout << zn;
    }
}

```

```
#include <time.h>
#include <process.h>
#include <iostream>
#include <cmath>
using namespace std;

#define Czas cout<<endl; GetTimeFormat(NULL,0,NULL,NULL,buf,255); cout<<buf<<endl;

UINT WINAPI Licz(LPVOID);

typedef struct PARM {
    char zn;
    int nn;
} *pPARM;

const int nano100 = 10000000;

int main() // Czasomierz1      Czasomierz względny
{
    PARM parmA = {'A', 50}, parmB = {'B', 50}, parmG = {'*', 50}, parm0 = {'^', 990};
    DWORD wynikWait = 0;
    UINT ID0=0, ID1=0, ID2=0;
    HANDLE hWA = NULL, hWB = NULL, hTimer;
    LARGE_INTEGER li;
    char buf[256];

    _beginthreadex(NULL, 0, Licz, &parm0, 0, &ID0);
    hTimer = CreateWaitableTimer(NULL, TRUE, NULL); // resetowanie ręczne

    li.QuadPart = -5 * nano100; // względny czas uruchomienia
    SetWaitableTimer(hTimer, &li, 0, NULL, NULL, FALSE);      Czas
    wynikWait = WaitForSingleObject(hTimer, INFINITE);
    if (wynikWait == WAIT_OBJECT_0)
        hWA = (HANDLE)_beginthreadex(NULL, 0, Licz, &parmA, 0, &ID1);

    li.QuadPart = -10 * nano100;
    SetWaitableTimer(hTimer, &li, 0, NULL, NULL, FALSE);      Czas
    wynikWait = WaitForSingleObject(hTimer, INFINITE);
    if (wynikWait == WAIT_OBJECT_0)
        hWB = (HANDLE)_beginthreadex(NULL, 0, Licz, &parmB, 0, &ID2);

    li.QuadPart = -20 * nano100;
    SetWaitableTimer(hTimer, &li, 0, NULL, NULL, FALSE);      Czas
    wynikWait = WaitForSingleObject(hTimer, INFINITE);
    if (wynikWait == WAIT_OBJECT_0) Licz(&parmG);      Czas

    CloseHandle(hWA);
    CloseHandle(hWB);
    CloseHandle(hTimer);
    cout << "KONIEC.";
    return (0);
}
```

Czasomierz o bezwzględnym czasie aktywacji

Windows bases system time on Coordinated Universal time UTC.

UTC-based time is loosely defined as the current date and time of day in Greenwich, England

```

/* stawienie czasomierza na pierwszą aktywację w dniu 1 stycznia 2006 roku
o godzinie 12.00, a później równo co 2 godziny. */
HANDLE          hTimer;           // deklaracje zmiennych lokalnych.
SYSTEMTIME      st;
FILETIME        ftLocal, ftUTC;
LARGE_INTEGER liUTC;

hTimer = CreateWaitableTimer(NULL, FALSE, NULL); // resetowanie automatyczne
// parametry pierwszego zasygnalizowania
st.wYear        = 2015;           // rok
st.wMonth       = 7;              // Lipiec
st.wDayOfWeek   = 0;             // bez znaczenia
st.wDay         = 1;             // pierwszy dzień miesiąca
st.wHour        = 12;            // 12.00
st.wMinute      = 0;             // zerowa minuta godziny
st.wSecond      = 0;            // zerowa sekunda minuty
st.wMilliseconds = 0;           // zerowa milisekunda sekundy

SystemTimeToFileTime(&st, &ftLocal);

LocalFileTimeToFileTime(&ftLocal, &ftUTC); // konwersja czasu lokalnego na UTC.

liUTC.LowPart = ftUTC.dwLowDateTime; // konwersja FILETIME na LARGE_INTEGER
liUTC.HighPart = ftUTC.dwHighDateTime;

SetWaitableTimer(hTimer, &liUTC, 2 * 60 * 60 * 1000, NULL, NULL, FALSE);

```

Najpierw następuje inicjalizacja struktury SYSTEMTIME, wskazującej moment pierwszej aktywacji (zasygnalizowania) czasomierza.

Drugi parametr funkcji `SetWaitableTimer` ma w prototypie postać `const LARGE_INTEGER*` co uniemożliwia użycie bezpośrednio struktury `SYSTEMTIME`.

Struktury FILETIME i LARGEINTEGER mają identyczny format binarny, lecz różnią się sposobem wyrównania w pamięci. Adresy struktur FILETIME muszą zaczynać się od 32-bitowej granicy, natomiast adresy struktur LARGEINTEGER od 64-bitowej granicy.

Wywołanie *SetWaitableTimer* z użyciem struktury FILETIME zadziała prawidłowo tylko wtedy, gdy struktura ta zaczyna się od granicy 64-bitowej.

Kompilator gwarantuje wyrównanie początku struktury LARGEINTEGER do granicy 64-bitowej.

Bezpieczniej jest skopiować składowe FILETIME do składowych LARGEINTEGER i użyć tej ostatniej w wywołaniu *SetWaitableTimer*.

UWAGA Procesory **x86** same radzą z odwołaniami do niewyrównanych danych.

Przekazanie adresu FILETIME do *SetWaitableTimer* zadziała dla aplikacji uruchomionej na platformie x86.

Inne procesory zachowują się inaczej, zgłaszając wyjątek, który powoduje zakończenie procesu i wygenerowanie błędu: `EXCEPTION DATATYPE MISALIGNMENT`.

Funkcja *SetWaitableTimer* wymaga podawania czasu w formacie UTC (Coordinated Universal Time).

Konwersje realizuje funkcja *LocalFileTimeToFileTime*.

W programie **Czasomierz2** wątek **A** uruchamiany jest przez Czasomierz o **bezwzględnym** czasie aktywacji. Wątki wykonują obliczenia, sygnalizując poprzez drukowanie: $\wedge * A, B$.

```

UINT WINAPI Licz(LPVOID);

typedef struct PARM {
    char zn;
    int nn;
} *pPARM;

HANDLE Czasomierz(WORD Min, WORD Godz, WORD Dz=18)
{
    HANDLE          hTimer;
    SYSTEMTIME      st;
    FILETIME        ftLocal, ftUTC;

    hTimer = CreateWaitableTimer(NULL, FALSE, NULL);           // resetowanie automatyczne

    st.wYear       = 2015;                                     // parametry pierwszego zasygnalizowania
    st.wMonth       = 7;
    st.wDayOfWeek   = 0;
    st.wDay         = Dz;
    st.wHour        = Godz;
    st.wMinute      = Min;
    st.wSecond      = 0;
    st.wMilliseconds = 0;

    SystemTimeToFileTime(&st, &ftLocal);

    LocalFileTimeToFileTime(&ftLocal, &ftUTC);                //działa poprawnie tylko na płaszczyźnie x86

    SetWaitableTimer(hTimer, (LARGE_INTEGER*)&ftUTC, 0, NULL, NULL, FALSE);

    cout << "Czekam na "<< st.wHour<<":"<<st.wMinute << "..."<<endl;

    return (hTimer);
}

int main(void)                                // Czasomierz2 - o bezwzględnym czasie aktywacji
{
    HANDLE hTimerA;
    UINT ID0=0; ID1=0, ID2=0;
    HANDLE hWA = NULL, hWB = NULL;
    DWORD wynikWait = 0;
    PARM parmA = {'A', 50}, parmB = {'B', 50}, parmG = {'*', 70}, parmG = {'^', 70};

    _beginthreadex(NULL, 0, Licz, &parm0, 0, &ID0);

    hTimerA = Czasomierz(47, 22, 18);

    wynikWait = WaitForSingleObject(hTimerA, INFINITE);

    if (wynikWait == WAIT_OBJECT_0)
        hWA = (HANDLE) _beginthreadex(NULL, 0, Licz, &parmA, 0, &ID1);

    hWB = (HANDLE) _beginthreadex(NULL, 0, Licz, &parmB, 0, &ID2);

    Licz(&parmG);

    CloseHandle(hTimerA);
    CloseHandle(hTimerA);

    cout << "KONIEC.";
    //cin.get();
    return (0);
}

```

ANEX 6.1 Semafor (Semaphore)

synchronizacja w trybie jądra

Semafor to Obiekty Jądra przeznaczone do zliczania zasobów.

Zawierają:

- tradycyjny licznik użyć,
- maksymalny licznik zasobów**, maksymalna liczba zasobów kontrolowana przez semafor,
- aktualny licznik zasobów**, liczba aktualnie kontrolowanych zasobów.

Bufor serwera może pomieścić jednocześnie żądania 3-ch klientów.
Inicjalizacja procesu serwerowego tworzy pulę 3-ch wątków, do obsługi żądań klientów.
Na początku nie ma żądań, więc serwer **blokuje** wykonanie wszystkich wątków.
Gdy nadejdą 2 żądania, serwer **wznawia** wykonanie 2 wątków do obsługi klientów.
• Użycie semafora pozwala monitorować i wznawiać wątki z puli.
Maksymalny licznik zasobów należy ustawić na 3.
Aktualny licznik zasobów należy ustawić na 0.

Pojawianie się kolejnego żądania zwiększy **aktualny licznik** o 1, a po uruchomieniu wątku obsługującego to żądanie - zmniejszany o 1.

Zasady pracy z semaforami:

1. Jeśli **aktualny licznik** zasobów ma wartość **większą** od 0, semafor jest **sygnalizowany**; po przejściu przez wątek zasobu wartości licznika zmniejszana jest o 1.
2. Jeśli **aktualny licznik** zasobów ma wartość równą 0, semafor jest **niesygnalizowany** i żaden inny wątek nie może go przejąć.
3. **Aktualny licznik** zasobów nigdy nie przyjmuje wartości ujemnej.
4. Wartość **aktualnego licznika** zasobów nie może być większa maksymalnej.
5. Wątek niepotrzebujący już semafora powinien go zwolnić (zwiększyć jego licznik).

Cecha semaforów:

operacja Sprawdzenia-Ustawienia realizowana jest atomowo, tzn. że operacja ta nie może zostać przerwana przez żaden inny wątek.

HANDLE **CreateSemaphore**(

LPSECURITY_ATTRIBUTE	lpSa,	
LONG	lInitialCount,	// ile zasobów używanych jest na wstępie
LONG	lMaximumCount,	// maksymalna liczba zasobów
LPCTSTR	lpName	// nazwa semafora lub NULL

);

Funkcja zwraca uchwyt do utworzonego semafora lub NULL gdy wywołanie nie powiedzie.

Funkcja nie wykona żadnej operacji (tylko zwróci uchwyt istniejącego semafora) przy próbie utworzenia semafora o takiej samej nazwie jak już istniejący w systemie.

Wywołanie funkcji GetLastError (zwraca ostatni błąd) zwróci wartość ERROR_ALREADY_EXISTS.

HANDLE hsemafor = **CreateSemaphore**(NULL, 0, 3, NULL);

Ponieważ **aktualny licznik** zasobów ma wartość 0, semafor jest niesygnalizowany.

W efekcie każdy wątek czekający na semafor pozostaje w stanie **Oczekiwania**.

Wątek uzyskuje dostęp do zasobu wywołując funkcję czekającą **Wait... (hsemafor)**.

Funkcja **Wait** sprawdza **aktualny licznik** zasobów.

Jeżeli jego wartość jest **większa** od 0 (semafor sygnalizowany), zmniejsza ją o 1, i wznawia wywołujący wątek.

Dopiero po zmniejszeniu **aktualnego licznika** zasobów system pozwala innemu wątkowi zażądać dostępu do zasobu.

Jeżeli jego wartość jest równa 0 (semafor niesygnalizowany), system umieści wywołujący wątek w stanie **Oczekiwania**.

Kiedy inny wątek zwiększy **aktualny licznik** zasobów semafora, system pozwoli czekającemu wątkowi wznowić działanie (zmniejszając jednocześnie bieżący licznik zasobów).

Proces może uzyskać własny, względny uchwyt istniejącego już semafora:

HANDLE **OpenSemaphore**(

DWORD	fdwAccess,	// flagi dostępu
BOOL	blnInheritHandle,	// gdy TRUE to zwrócony uchwyt będzie dziedziczony
LPCTSTR	lpName	

);

Niepotrzebny semafor zwalniamy wywołując funkcję:

BOOL **ReleaseSemaphore**(HANDLE hsem, LONG lReleaseCount, LPLONG plPreviousCount);

Funkcja zwraca wartość różną od zera w przypadku powodzenia, lub zero

hsem -uchwyt semafora, który zwalniamy.

lReleaseCount -wartość o jaką będzie zwiększony **aktualny licznik** zasobów semafora, najczęściej jest to liczba 1, ale nie jest to konieczne.

Funkcja nie wykona żadnego działania i zwróci FALSE, jeżeli dodanie wartości

lReleaseCount do aktualnego stanu licznika spowoduje przekroczenie zakresu,

plPreviousCount adres zmiennej w której zostanie zapisana poprzednia wartość aktualnego licznika semafora; można podać NULL.

Zwolnienie semafora nie powoduje jego zniszczenia, przełącza go jedynie w stan sygnalizowania.

Aby zniszczyć obiekt semafora trzeba zamknąć jego uchwyt funkcją **CloseHandle()**.

Program **Semafor1** tworzy semafor, ustalając maksymalną i początkową wartość licznika na 3.

Oznacza to, że zaraz po jego utworzeniu program może trzykrotnie przejąć semafor.

Pętla **while(1)** czeka na sygnalizację semafora,

gdy się doczeka wypisuje tekst "**odwołanie_Nr**",
gdzie **Nr** jest numerem sygnalizacji semafora.

Klawisze (1 ÷ 4) umożliwiają zwolnienie semafora przez zwiększenie jego licznika
(klawisz 1 zwiększa o 1, klawisz 2 zwiększa o 2, itd.)

Po naciśnięciu **klawisza 4** program podejmuje próbę zwiększenia licznika semafora o 4,
→ nie powiedzie się, gdyż licznik przekroczyłby maksymalną wartość **3**.

```
#include <windows.h>
#include <conio.h>
#include <stdio>
using namespace std;

int main(void) // Semafor1
{
    char zn;
    HANDLE hSemafor = NULL;
    DWORD hWynik = 0;
    WORD LicznikOdwołan = 0;
    hSemafor = CreateSemaphore(NULL, 3, 3, NULL);
    while(1) { // wypisuje tekst gdy uda się przejąć semafor
        // oczekiwanie na sygnalizację semafora, nastąpi to gdy wartość jego licznika > 0
        hWynik = WaitForSingleObject(hSemafor, 50);
        // jeżeli oczekiwanie na semafor zakończyło się sukcesem funkcja zwraca WAIT_OBJECT_0,
        // jego licznik jest zmniejszany o jeden; wypisywany jest tekst określający numer przejęcia semafora
        if(hWynik == WAIT_OBJECT_0) printf("odwołanie%i ", LicznikOdwołan++);
        if(kbhit() != 0) {
            switch(zn = getch()) {
                case 'Q': goto KONIEC;
                // jeżeli naciśnięto 1 zwalniamy semafor, zwiększając jego licznik o 1
                case '1': ReleaseSemaphore(hSemafor, 1, NULL); break;
                // jeżeli naciśnięto 2 zwalniamy semafor zwiększając jego licznik o 2
                case '2': ReleaseSemaphore(hSemafor, 2, NULL); break;
                case '3': ReleaseSemaphore(hSemafor, 3, NULL); break;
                case '4': ReleaseSemaphore(hSemafor, 4, NULL); break;
            }
        }
    }
    KONIEC: CloseHandle(hSemafor);
    puts("KONIEC");
    return 0;
}
```

odwołanie0 odwołanie1 odwołanie2 odwołanie3
odwołanie4 odwołanie5 odwołanie6 odwołanie7
odwołanie8 odwołanie9 odwołanie10 KONIEC

Pytanie: 3 pierwsze teksty wypisane zostały bez
wciskania klawisza → dlaczego ?